

Elinstallationer i lantbruk

Faktablad 32

Elinstallationer och elektrisk utrustning som används i lantbruket utsätts ofta för stora påfrestningar på grund av allt från mekanisk åverkan till fuktiga och frätande miljöer. Då dessutom en stor del av elutrustningen används i dammiga och brandfarliga utrymmen kan fel i elutrustningen få allvarliga följder. Enligt brandorsaksutredningar är nästan var tredje lantbruksbrand orsakad av elfel eller åska.

LBK (Lantbrukets Brandskyddskommitté) har en särskild rekommendation för elinstallationer i lantbruk. Den överensstämmer i stort med Elinstallationsreglerna SS436 40 00utgåva 3. Rekommendationen finns på www.lantbruketsbrandskydd.nu och i boken "Handbok för elinstallationer i lantbruk och hästverksamhet". Det är krav i försäkringsvillkorets föreskrifter på att följa LBKs rekommendationer.

Här följer några punkter som är värda att belysa och som kan skilja sig från vad som normalt krävs enligt föreskrifter och standarder.

2 Beställarens ansvar

Beställaren ska förvissa sig om att den anlitate entreprenören har den specialkunskap som krävs för att utföra elinstallationer i lantbrukets produktionsbyggnader. Grundkravet är att entreprenören ska ha läst nya Elhandboken och har erfarenhet av installationer i lantbruk eller hästverksamhet.

Vid större entreprenader ska det i upphandlingen anges att arbetet ska följa LBKs anvisningar och besiktigas av fristående besiktningsman.

6 Kabelval och förläggning

I lantbrukets ekonomibygnader finns stora risker för mekaniska skador och risk för gnagarangrepp. Därför ska metallmantlade eller metallskärmade kablar väljas, typ EKLK/EQLO eller EKKJ/EXOJ som förläggs gnagarsäkert. Det är inte tillåtet med EKK eller en infälld installation.

7 Belysning

För ett ökat antal utrymmen finns rekommenderade ljusstyrkor och kapslingsklasser. Plastkaplad lysrörsarmatur ska ha termisk eller elektronisk säkerhetsglimtändare.

9 Kopplingsutrustning

Kapslingar till kopplingsutrustningar för märkström över 16 A får bara vara tillverkade i metall eller i särskilt brandtåligt plastmaterial (oftast polykarbonat). Plastmaterialen ska vara provade och godkända enligt *IEC 60695-11-20, *UL 94-5V eller *UL 746C-17.

I första hand bör metallkaplade elcentraler väljas till exempel i lättmetall eller rostfritt.

10 Val av överströmsskydd

Se upp med ledningsdimensionering när det gäller dvärgbrytare. För 1-fasobjekt som är anslutna till en 3-fas grupp ska exempelvis kombiuttag skyddas med en 3-polig dvärgbrytare.

12 Överlastskydd och termiskt skydd

Motorer i luftbehandlingssystem, till och från utrymmen med förhöjd brandrisk, ska vara försedda med termiskt skydd.

15 Frekvensomriktare och motordrifter

Här tas kraven och installationstips på frekvensomriktare upp.

18 Jordfelsbrytare och jordfelsövervakning

Hela installationen ska skyddas av jordfelsbrytare, vilket är ett krav sedan 1996. Sektionera anläggningar med jordfelsbrytare på 300–100–30mA. I djurstallar för fjäderfä och grisar får du använda jordfelsövervakning på ventilationssystemet om du placerar en jordfelsbrytare på 300 mA före jordfelsövervakningen.

22 Åskskydd/överspänningsskydd

I avsnitt 22 påpekas att vid alla nyinstallationer ska byggnaden förses med skydd mot överspänningar.

24 Batteriladdning

Här påpekas att vi rekommenderar flerstegs primärswitchade batteriladdare (typ CTEK) och avråder från linjära transformatorladdare (plåtlådor). Laddning ska ske i lämpligt utrymme.

26 Dokumentation och märkning

Beställaren ska vid upphandlingen bland annat begära att få dokumentation enligt avsnitt 26 i "Handbok för elinstallationer i lantbruk och hästverksamhet" efter färdigställandet.

Vi har här bara visat på några saker ur LBK-rekommendationen "Handbok för elinstallationer i lantbruk och hästverksamhet". Är du osäker på om din elanläggning är godkänd eller hur den ska skötas, bör du gå igenom din elanläggning utifrån LBKs handbok, med en av våra elbesiktningsmän eller en elinstallatör som har erfarenhet av lantbruksbyggnader. Detta gäller givetvis också om du planerar ny-, till- eller ombyggnader.

Har du frågor?

Kontakta oss om du vill veta mer om din elanläggning. Vi lämnar gärna råd om skadeförebyggande åtgärder som kan förbättra säkerheten för människor, djur och egendom i din verksamhet. Mer information hittar du på vår webbplats.

Kontakta Länsförsäkringar eller din försäkringsförmedlare.

Länsförsäkringar Bergslagen 021-19 01 00 | Länsförsäkringar Blekinge 0454-30 23 00 | Dalarnas Försäkringsbolag 023-930 00 | Länsförsäkringar Gotland 0498-28 18 50
Länsförsäkringar Gävleborg 026-14 75 00 | Länsförsäkringar Gäinge-Kristianstad 044-19 62 00 | Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän 031-63 80 00 | Länsförsäkringar Halland
035-15 10 00 | Länsförsäkringar Jämtland 063-19 33 00 | Länsförsäkringar Jönköping 036-19 90 00 | Länsförsäkringar Kalmar län 020-66 11 00 | Länsförsäkring Kronoberg
0470-72 00 00 | LF Norrbotten 0920-24 25 00 | Länsförsäkringar Skaraborg 0500-77 70 00 | Länsförsäkringar Skåne 042-633 80 00 | Länsförsäkringar Stockholm 08-562 830 00
Länsförsäkringar Södermanland 0155-48 40 00 | Länsförsäkringar Uppsala 018-68 55 00 | Länsförsäkringar Värmland 054-775 15 00 | Länsförsäkringar Västerbotten 090-10 90 00
Länsförsäkringar Västernorrland 0611-36 53 00 | Länsförsäkringar Älvsborg 0521-27 30 00 | Länsförsäkringar Östgöta 013-29 00 00